ምዕራፍ አሥር

ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ

የምዕራፉ ዓላማዎች፣ ***ይህንን ምዕራፍ ተምረህ/ ተምረሽ ስታጠናቅቂ/ ስታጠናቅቅ፤***

- በአካባቢያዊና በሀገራዊ ጉዳዮች ላይ ንቁ ተሳትፎ ማድረግ ምን ያህል ወሳኝ እንደሆነ ትረዳለህ/ትረጃለሽ::
- የሲቪክ ማሕበራት ሚናዎችን ትገነዘባለህ/ ትገነዘቢያለሽ ::
- በሲቪክ ማሕበራት መሳተፍ የሚሰጠውን ጠቀሜታ ታውቃለህ/ታውቂያለሽ::

10.1 በአካባቢ ጉዳዮች ላይ ንቁ ተሳትፎ ማድረግ

10.1.1 በአካባቢ የልማት ዘመቻ በንቃት መሳተፍ

ሥዕል 10.1 አካባቢያችንን በጋራ እናልማ

- ፎቶግራፉ ምን እንደሚያሳይ አጠር በማድረግ አሰረዱ::
- በፎቶግራፉ ላይ የሚንቀሳቀሱት ሰዎች ሥራውን በምን አኳኋን እንደሚያካሂዱ ግለጹ::

የመንዴራ ጉብኝት፤

የገልሞሌ ወረዳ ትርፍ አምራች የምትባል በተፈጥሮ በጣም የለማችና የበለፀገች አካባቢ ነች:: መሬቱ የሰጡትን ሁሉ የሚያበቅል እንደደቼ ያሉ ወንዞች ዓመቱን ሙሉ በከንቱ የሚፈሱባት፣ እንደማንጉሬ ያሉ ደኖች በርካታ የዱር እንስሳትና አእዋፍን አቅፈው የያዙባት ወረዳ ነች:: ሕዝቡ በግብርና የሚተዳደር ሲሆን በዓመት አንዴ ለቀለቡ ጤፍና ስንዴ በማምረት ከእጅ ወደአፍ የሆነ ኑሮውን እንደአባቶቹ ይገፋል:: መሠረተ ልማት የሚባል አይታወቅም:: ማኅበራዊ ተቋማት የሉም:: ሕፃናት በእረኝነት ይኖራሉ፤ ሰዎች በቀላል በሽታዎች ይጠቃሉ፤ ይሞታሉ:: እናቶች በወሊድ ምክንያት በብዛት ይረግፋሉ:: ችግሩ ተነግሮ አያልቅም:: ሕዝቡ መንግሥት ምንም አላደረገልንም እያለ ይወቅሳል:: ሀሉንም ማሟላት ያለበት መንግሥት እንደሆ ነም ያምናል:: ሕዝቡን ለልማት የሚያነሳሳ ሲመጣም አጥብቆ ይቃወማል::

ዛሬ ከገልሞሌ የሀገር ሽማግሌዎች፣ ታዋቂ ሰዎች፣ የወጣቶችና የሴቶች ተወካዮች የተወጣጣ የልዑካን ቡድን ሁለት የጭነት መኪናዎች ለጉብኝት ወደ መንዴራ ወረዳ እየተጓዘ ነው:: አባላቱ የወረዳቸውን ልምላሜ በኩራት እየቃኙ አቋርጠው ወደ መንዴራ ገሠገሡ::

መንዴራ የምትታወቀው ድርቅ የሚፈራረቅባትና ሕዝቧ በእርዳታ ስንዴና ዘይት በመኖሩ ወጣቱም እየተሰደደ በተለያዩ ከተሞች ወይም በውጪ ሀገር በመኖሩ ነበር:: ተራሮቿ ከዕፅዋት አልባሳቷ ተጋልጠው፣ ድንጋዮቿ አፍጠው ስለሚታዩ ያዝኑላት ነበር:: የልዑካን ቡድኑ አባላት ጉብኝቶቹን ካከናወኑ በኋላ ግን ስለመንዴራ የነበራቸው ስሜትና አመለካከት በፍፁም ተለውጧል::

መንዴራን ያገኟት በልጆቹ መነሳሳትና ንቁ ተሳትፎ እየተለወጠች ነበር:: የመንዴራ ድንጋዮች በአቅራቢያውና በሩቅ ላሉ ከተሞች የህንፃዎቻቸው መዋቢያ ውድ ጌጦች ሆነው ተገኙ:: የመንዴራ ተራሮችና ሜዳዎች ከእንሰሳት ንክኪ እየተከለሉ በመጠበቃቸው በእፅዋት፣ በልዩ ልዩ ሳሮችና በአበቦች ማሸብረቅ ጀመሩ:: ይዘውት የቆዩትን የቀንድ ከብቶች፣ የበጎችና የፍየሎች እርባታ እንዲሁም የንብ ልማት ልማድ ወደ ዘመናዊ ሥርዓት በማሸጋገር የቆዳና የቁም እንሰሳት አምራቾች ሆኑ:: ይህን ለማስፋፋት በወረዳው የሚገኙትም ሆኑ ተሰደው በየቦታው የሚማስኑት የመንዴራ ልጆች እጆቻቸውን አስተባብረው ተነሱ:: ይህን የሕዝብ መነሳሳት የተመለከተው መንግሥትና ሌሎችም የልማት ኃይሎች እገዛ አደረጉ::

መንግሥት መንገዶችንና የመገናኛ አውታሮችን ዘረጋላቸው:: እንዲሁም የእንሰሳት የሕክምና ማዕከላትና የገበሬዎች ሙያ ማሠልጠኛዎችን ከፍቶላቸው ባለሙያዎችም አሰማራላቸው:: በሕዝቡ መገንባት የተጀመሩትን የትምህርትና የጤና አገልግሎት ማዕካላትንም አጠናከረላቸው:: በልማቱ የተሳቡ ባለሀብቶችም ሁለት የቆዳ ፋብሪካዎችና አንድ የሥጋ ማቀነባበሪያ እንዲሁም የማር ምርት ማደራጃ ፋብሪካዎችን ገነቡ::

እነዚህን ሁሉ የተመለከተው የገልሞሌ የልዑካን ቡድን ለማመን አስቸገረው:: አባላቱ ሁሉንም መንግሥት ይስራልን እያሉ አንጋጠው መጠበቃቸው አስቆጫቸው:: በባከነው ጊዜ እልህና ቁጭት ይዟቸው የተመለከቱት ሁሉ በነሱም ውስጥ የተስፋ ብርሃን ለኩሶ ሕዝባቸውን ወደንቁ ተሳትፎ ለማነሳሳት በመጣ ደፍ የመልስ ጉዟቸውን ማድረግ ቀጠሉ::

መልመጃ 1

እራሳችሁን በአራት ቡድን አደራጁ:: በየቡድናችሁም በመሆን ከላይ የቀረበውን ምንባብ መሠረት በማድረግ የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ:: በማስከተልም የደረሳችሁባቸውን መልሶች ለክፍሉ አቅርቡ::

1. የገልሞሌ ሕዝብ አንዱ ዋና ችግር የጥገኝነት ስሜት ነበር ቢባል ትስማማላችሁ? ለምን?
2. እናንተ የገልሞሌ ነዋሪዎችና የልዑካን ቡድኑ አባላት ብትሆኑ ከጉብኝቱ መልስ ምን ታደርጉ ነበር:: ቡድናችሁን እንደልዑኩ በመቁጠር ምከሩና የምታከናወኑትን ለክፍሉ አቅርቡ::
3. በመንዴራ ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ያስገኘው ውጤት ነበር? ምን እንደሆነና እንዴት እንደተገኘ አስረዱ::

በአካባቢ የልማት ዘመቻ ላይ በንቃት መሳተፍ ዜጎች የሚፈለግባቸውን ዓይነት አስተዋጽኦ የሚያደርጉበት ተግባር ነው:: ይኸውም በራስ ተነሳሽነትና በሙሉ ፈቃደኝነት የሚፈፀም ነው:: ለጋራ አካባቢያዊና ሀገራዊ ጥቅም ዜጎች ይህን ማከናወን ያለበት መንግሥት ነው በሚል በጥገኝነት አመለካከት ሳይገደቡ በየበኩላቸው የሚያበረክቱት አስተዋጽኦ የንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ መሠረት ነው:: ሕዝባዊ ተሳትፎ በገንዘብ፣ በጉልበት፣ በእውቀት፣ በሐሳብ አስተዋጽኦና በሌሎችም መንገዶች ሊከናወን ይችላል::

ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ነው የሚያስኙት ዋና ዋና ነገሮች ሰዎች ውጤታማ የሆነ ተግባር ማከናወናቸው ብቻ አይደለም:: ከሱ ጎን በጋራ የሥራ ስምሪት ጊዜንና ሥርዓትን አክብረው ተግባሩን ማከናወናቸው፣ በተናጠል ሳይሆን በተደራጀ መልክ መንቀሳቀሳቸው፣ እንዲሁም ተግባራቱ ቀጣይነት እንዲኖራቸው መደረጉን ይጨምራል::

መልመጃ 2

የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ::

1. ሰዎች የሚያደርጉት ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ምን ምን በማበርከታቸው ሊገለጽ ይችላል?
2. በማናቸውም የልማት ተግባር ላይ ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ በርግጥም ተረጋግጧል ሊያሰኙ የሚችሉትን አራት ተግባራት ዘርዝሩ::

10.1.2 ዴሞክራሲያዊ ሥርዓትን ማጠናከር

ሥዕል 10.2 የልማት ኮሚቴ አመራር ስብሰባ

ሥዕል 10.3 ዴሞክራሲያዊ ምርጫ

- ከዚህ በላይ ካሉት ሥዕሎች የተገነዘባችሁትን ግለጹ፡፡
- ምርጫ በዴሞክራሲያዊ መንገድ መካሄድ አለመካሄዱ በምን ይታወቃል?

የሙጭሌ ከተማ፤

ሙጭሌ በርካታ ነዋሪዎች ያሉዋት ግን ጽኑ የውሀ ችግር የሚያሰቃያት ነባር ከተማ ነች፡፡ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ የውሀ ችግሯ መቃለሉ ነው ተብሎ ተስፋ ተደርጎ ነበር፡፡ ይኸውም ከሦስት ዓመት በፊት በተካሄደ ምርጫ ሐላፊነቱን የተረከበው የከተማይቱ የልማት ኮሚቴ ለችግሩ ቅድሚያ ትኩረት ሰጥቶ ይሠራ ስለነበር ነው፡፡ በተለይም ሊቀመንበሩ አቶ ዋችሶ በግል ጥረታቸው ከአንድ ለጋሽ ድርጅት ከፍ ያለ ገንዘብና አንድ የቆየ የከተማዋን የውሃ ፕሮጀክት ጥናት ሰነድ ለማግኘት ችለዋል፡፡ ፕሮጀክቱ ከብዙ ዓመታት በፊት ከፍተኛ ወጪ ተደርጎበት የተሠራ ሲሆን በልዩ ልዩ ምክንያት ተግባራዊ ሳይደረግ የቆየ ነበር፡፡ ሊቀመንበሩ እነዚህን ይዘው ለኮሚቴው በማቅረብ ሊያስወስኑ ሲሉ ከአንድ አባል ትልቅ ተቃውሞ ደርሰባቸው፡፡

ለተቃውሞው ምክንያት ውሀው የሚገኝበት ሥፍራ የአካባቢው ነዋሪዎች ቀደምት ትውልዶቻቸው የሚያመልኩበትና የዚሁ መንፈስ ያላቸው ቤተሰቦች የመቃብር ቦታ በመሆኑ መቆፈር የሌለበት ነው በሚል ነበር፡፡ አቶ ዋችሶ ግን ይህ ባዕድ አምልኮ ከመሆኑ ሌላ አሮጌ አስተሳሰብ በመሆኑ ሕዝብ እንደማይቀበለው በማስረዳት የተገኘውን የጥናት ሰነድና ከፍተኛ ገንዘብ መጠቀም ይገባል በማለት የቀሩትን የኮሚቴ አባላት አሳመኑ፡፡ በድምጽ ብልጫም አስወሰኑ፡፡ ከዚህ በኋላ ፕሮጀክቱ በጨረታ ላሸነፈ ድርጅት ተሰጥቶ ግንባታው ላለፉት ሁለት ዓመታት ሲካሄድ ቆየ፡፡

በአሁኑ ጊዜ ሥራው በመገባደድ ላይ ቢሆንም ተቃውሞው ግን በከተማው ሕዝብ ዘንድ እየሰፋ መጥቶ ሥራውን እስከማስተጓጎልና አቶ ዋችሶንም በሕዝብ ፊት እስከማስጠየቅ ደረሰ፡፡ እንዲያውም በአብላጫ ድምጽ ከኃላፊነታቸው እንዲወርዱ አስደረጋቸው፡፡

ፕሮጀክቱም ከፍ ያለ ገንዘብ ቢፈስበትም ወደ መገባደድ ላይ እያለ እንዲቋረጥ ይብሱንም ጉድጓዱ እንዲደፈን ተደረገ፡፡ የሙጭሌ ከተማም የውሀ ችግር ባለበት መቀጠሉ ግድ ሆነ፡፡

መልመጃ 3

በምንባቡ መሠረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ፡፡

1. ለደረሰው ከፍተኛ ኪሳራ ተጠያቂ መሆን ያለበት ማነው?
2. አቶ ዋችሶ ያሰቡትን ከፍተኛ የልማት ሥራ ከስኬት ለማድረስ ያልቻሉት ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ለማረጋገጥ ስላልቻሉ ነው ቢባል ትስማማላችሁ? ለምን?
3. በዴሞክራሲ ግንባታ ሂደት ስለንቁ ህዝባዊ ተሳትፎ ወሳኝነት ከምንባቡ ምን ትምህርት ለመቅሰም ቻላችሁ?

10.1.3 በኢትዮጵያ ውስጥ ፈጣን የልማት ዕድገት ለማረጋገጥ የሚደረገውን ጥረት በሕዝባዊ ተሳትፎ ማገዝ

ሥዕል 10.4 በመንንዣ ችግር አዙሪት ውስጥ

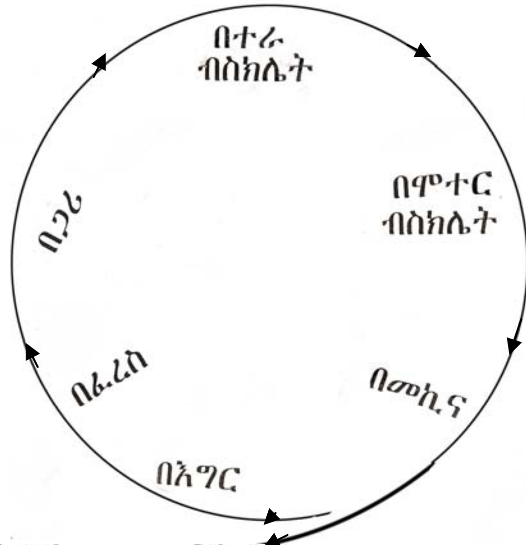

ሥዕል 10.5 ከመንንዣ ችግር አዙሪት ውስጥ መውጣት

- ሥዕሎቹ የሚገልጹትን ሐሳብ በአጭሩ አብራሩ፡፡
- በሁለቱም ውስጥ ዕድገት ያለ ቢሆንም እድገቶቹ እጅግ የተለያየ ደረጃ እንዳላቸው ግልጽ ነው፡፡ የደረጃውን ልዩነት ግለጹ፡፡

የነአወል ቤተሰብ፤

አወል ለትምህርት ከሄደበት ከተማ ለእረፍት ተመልሶ ከቤተሰቦቹ ጋር ይገኛል፡፡ በዚህ ምሽት የቤተሰቡ አባላት ሁሉ የተሰባሰቡበት ወቅት ነው፡፡ በፋኖሱ ብርሃን እርስበርስ እየተያዩ ሞቅ ያለ ቁምነገር እያወሩ ነበር፡፡ አወል አባቱ የሚሉት ትክክል አይደለም እያለ ቢከራከርም የቤተሰባቸው መሻሻል እንዳለ ግን አልካደም፡፡

ሆኖም ይህ መሻሻል በሕይወታቸው ላይ ትርጉም ያለው ለውጥ አላመጣም ባይ ነው፡፡ ሌሎቹ አባታቸውን እየደገፉ ይከራከራሉ፡፡ በነሱ አስተያየት በቤታቸው አባታቸው ለቀለባቸው የተሻለ ምርት መሰብሰብ መቻላቸው፣ ቤተሰቡ ከዓመት እስከ ዓመት ጠግቦ መብላቱ፣ ከቤተሰቡ ተርፎ በሚሸጠውም ለሁሉም ልብስ ስለሚገዛ እንደድሮው አለመታረዛቸው፣ የጨውና የሳሙና ችግር መወገዱ፣ የሰው እጅ ያለማየታቸው፣ ወንዶቹ ልጆች ሁሉ ትምህርት ቤት መግባታቸው፣ ዋና ዋናዎቹ ለውጦች ናቸው፡፡ ለወደፊትም አወል ተምሮ ሲጨርስ እንደከተሜዎች እንደሚያኖራቸው ተስፋ ያደርጋሉ፡፡ አወል ለነዚህ ለውጦች ተገቢ ግምት ሊሰጥ እንደሚገባም ይከራከራል፡፡

አወል አሁንም በክርክሩ እንደጸና ነው፡፡ ድሮም በከፍተኛ ድህነት ውስጥ ነበርን ዛሬም ከከፍተኛው ድህነት አዙሪት ውስጥ አልወጣንም በማለት ይከራከራል፡፡ ከከፋው ድህነት የሚያስወጣ መሠረታዊ ለውጥ ማምጣት ነው ያለብን ሲል ለሚያቀርበው ክርክር በምሳሌነት አብሮት የሚማረውን የአንጀሎን ቤተሰብ ያቀርባል፡፡

ይህ ቤተሰብ እንደነሱ በከፋ ድህነት በግብርና ይኖር የነበረ ነው፡፡ አሁን ግን የተሻለ መጠን ያለው ምርት ማምረት ብቻ ሳይሆን ብዙ ገንዘብ የሚያስገኝና ገበያው የሚፈልገውን ዓይነት ምርት ለይቶ ያመርታል፡፡ ያንን በከፍተኛ ዋጋ ሸጦ ቀለብም ሆነ ሌላ የሚያስፈልገውን ነገር ይገዛል፡፡ በሠፈር ከሚፈሰው ከዳኮታ ወንዝ ውሀ ለመስኖ ይጠቀማል፡፡ ከዚህም ሌላ የአንጀሎ

አባት ንብ ያንባል፤ ከብቶችና በጎችን እያረባና እያደለበ ከተማ ወስዶ ይሸጣል:: ዛሬ ከተማ ገብቶ ቤት ለመሥራት፣ ወንዶቹንም ሆነ ሴቶቹን ልጆች ለማስተማር ችሏል:: ትምህርቱ ያልሆነላትን አንዷን ልጁ እዚያው እንድትነግድ አድርጓል። የአንጀሎንም ታላቅ ወንድም አንድ የጭነት መኪና ገዝቶ በትራንስፖርት ዘርፍ እንዲሠራ አድርጓል::

ታዲያ የአንጅሎ እናትና አባት ኢንቬስተር ሆነው ለልጆቻቸው የሥራ እድል አልፈጠሩም? እነዚህ የቤተሰብ አባላት መሠረታዊ ለውጥ በማምጣታቸው አስከፊውን የድህነት አዙሪት በግልጽ ሰብረው እየወጡ ነው:: አወል እንዲህ ዓይነት መሠረታዊ ለውጥ በማምጣት ከነበርንበት የአስከፊ ድህነት አዙሪት በማያዳግም አኳኋን ሰብረን ልንወጣ ይገባል ነው የሚለው::

ሁሉም በአወል ብስለት ተደነቁ:: ተስፋም አደረጉበት:: ለጊዜውም ክርክሩ በዚህ ተቋጨና ወደ የመኝታቸው ሄዱ::

መልመጃ 4

በምንባቡ መሠረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ::

1. የነአወል ቤተሰብ የኑሮ ሁኔታ ለውጥ በየትኛው ዓይነት አዙሪት ሊገለጽ ይችላል? ለምን? የአንጅሎ ቤተሰብስ?
2. ይህ በሁለቱ ቤተሰቦች መካከል የታየው የእድገት ልዩነት በሁለት ሀገሮች መካከል የሚታይ ለውጥ ቢሆን እንዴት ሊገለጽ ይችላል?
3. የድህነቱ አዙሪት ሊሰበር የሚችለው በፈጣን ልማት ነው ቢባል ትስማማላችሁ? ለምን?

ሀገራችን የምትገኘው እጅግ ዝቅተኛ በሆነ የድህነትና የኋላቀርነት ደረጃ ላይ ነው:: ሆኖም መላው ሕዝብ ቆርጦ ከተነሳና ጠንክሮ ከሠራ ይህ ሁኔታ የማይለወጥበት ምክንያት አይኖርም:: ይሁን እንጂ የምንገኝበት የድህነት ደረጃ አስከፊ በመሆኑ መጠነኛ ለውጥና እድገት መመዝገቡ ብቻ ሀገሪቱን አሁን ከምትገኝበት ጉስቁልናና ኋላቀርነት በአስተማማኝ ሁኔታ አውጥቶ ዕድገቷን እንድትቀጥል ሊያደረጋት አይችልም::

ዛሬ በሌሎች ሀገሮች እንደሚታየው በመጠነኛ ለውጥ ኢትዮጵያ ልትጓዝ አትችልም:: በመሆኑም የሚመጣው ለውጥ ፈጣን ሊሆን የግድ ነው:: በጣም ፈጣን ለውጥ በማካሄድ የድህነቱንና የኋላቀርነቱን አዙሪት ሰብሮ መውጣት ያስፈልጋል:: በሕዝቡ እለታዊ ኑሮ ላይ ጉልህ፣ ተጨባጭና መሠረታዊ ለውጥ በአንጻራዊነት በአጭር ጊዜ ውስጥ ማምጣት አማራጭ የሌለው ነገር ነው::

ይህ እውን እንዲሆን ካስፈለገ ደግሞ ሕዝቡም በልማቱ ሥራ ያለምንም ማመንታት ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎውን ማጠናከርና ባለማሰለስ አስተዋጽኦ ማበርከት ይኖርበታል:: ፈጣን ልማትን ለማረጋገጥ፣ ሕዝቡ የተደላደለ ሕይወት እንዲኖር ለማድረግ፣ ሀገሪቱም ከኋላቀርነት እንድትላቀቅ ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ዋና መሣሪያ ነው::

መልመጃ 5

በሚከተሉት ጥያቄዎች ላይ ተወያዩ::

1. ኢትዮጵያ አስከፊ በሆነ የድህነትና የኋላቀርነት ሁኔታ ውስጥ ትገኛለች በሚለው ሀሳብ ላይ ተወያዩ::
2. ሀገሪቱ ከዚህ አስከፊ ሁኔታ ልትወጣ የምትችለው በሕዝቡ የነቃ ተሳትፎ የተደገፈ ፈጣን ልማት ከተረጋገጠ ብቻ እንደሆነ ይገልፃል:: በዚህ ሐሳብ ትስማማላችሁ?

10.2 የሲቪክ ክበባት/ማሕበራት ተግባራት

10.2.1 የሲቪክ ማሕበራት መጠናከር ለንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ መጎልበት የሚኖረው ጠቀሜታ፣

ሥዕል 10.6 ዓመታዊ የቀይ መስቀል ቀን

- ቀይ መስቀል ምን ምን ተግባራትን ያከናውናል?
- ቀይ መስቀል የሕዝብን ንቁ ተሳትፎ በመጠቀም ሊያከናውን የሚችላቸውን ተግባራት ግለጹ::

በፈቃደኝነት ሳይ የተመሰረተ የኤች.አይ.ቪ ኤድስ ምርመራ፣

በዞናችን ኤድስን በመከላከል ረገድ የሚሰጠው ትምህርት እየተጠናከረ መጥቷል:: ስለዚህ በፈቃደኝነት ምርመራ የሚያደርጉት ሰዎች ቁጥር ከጊዜ ወደጊዜ እየጨመረ ሄዷል:: የኤድስ መከላከያና ማሕበራዊ አገልግሎት ቅርንጫፍ ባለፈው ዓመት አገልግሎቱን በነጻ ለመስጠት በአካቢያችን የደም ምርመራ ላብራቶሪ አቋቁሞ ነበር::

ያኔ በመጀመሪያው ስድስት ወራት የኤድስ ምርመራ በፈቃደኝነት ያካሄዱት ሰዎች 300 ብቻ ነበሩ:: በኋላም ስለበሽታው የሚሰጠው ትምህርት በተለያዩ ወገኖችና በተለያዩ ሥፍራዎች እየተጠናከረ እንዲሄድ ተደርጓል:: በመሆኑም በሁለተኛው ስድስት ወራት ምርመራ ያደረጉት ሰዎች ብዛት ወደ 1700 አድርጓል:: ለዚህም ዋናው ምክንያት ድርጅቱ በሕብረተሰቡ ዘንድ ያለው ግንዛቤ እያደገ እንዲሄድ በማድረጉ ነው::

ለረዥም ጊዜያት በዞኑ በሚገኙ አድባራትና ገዳማት ለሚያገለግሉ በርካታ ምዕመናን ስለኤድስ መከላከል ትምህርት ተሰጥቷል:: ከወጣት ማሕበሩ ጋር በመተባበር የወጣቶች የአቻ ለአቻ መወያያ ማዕከሎች ተቋቁመዋል:: በነዚህም አማካኝነት ከቫይረሱ ጋር ለሚኖሩ ሰዎች ድጋፍና እንክብካቤ ማድረግ ተጀምሯል::

ድርጅቱ ስለበሽታው መከላከል የሚሰጠውን የወጣቶች የአቻ ለአቻ ትምህርት ለማጠናከር በየትምህርት ቤቱ የሚኒ ሚዲያ ክበባት እንዲቋቋሙ አስደርጓል:: በክበባቱም አማካኝነት ተማሪዎች ስለበሽታው ግንዛቤ እንዲጨብጡ ተደርጓል:: ከትምህርት ቤት ውጪ ለተደራጁት ማዕከላትም የልዩ ልዩ ቁሳቁሶችና የፅሕፈት መሣሪያዎች ድጋፍ ተደርጓል::

በተጨማሪም ለ565 የሚኒ ሚዲያ ክበባት ተጠሪ ተማሪዎችና የማዕከላት አስተባባሪዎች ለመምህራንና ለሀገር ሽማግሌዎች በኤች አይቪ/ኤድስ መከላከል ዙሪያ አጫጭር ሥልጠናዎች ተከናውነዋል:: ከቫይረሱ ጋር ለሚኖሩና ደጋፊ ለሌላቸው ሃያ አምስት ሰዎችም ከኅዳር ወር ጀምሮ ለያንዳንዳቸው በየወሩ ብር 150 በእርዳታ እየተከፋፈለ ነው::

ይህ ሁሉ ያስገኘው ድምር ውጤት ከፍተኛ ነው:: እጅግ ብዙ ተማሪዎች በክበባት ዙሪያ ከመደራጀታቸው ሌላ በሚኒ ሚዲያውም በብዛት መጠቀም ጀምረዋል:: በመኖሪያ አካባቢዎች በየማዕከላቱ ወጣቶች በማሕበራት እየተደራጁ መንቀሳቀስና በበጎ ፈቃድ አገልግሎቶች እየተሰማሩ ደካሞችንና ህሙማንን መርዳት ጀምረዋል::

በአጠቃላይ የሕዝቡ ግንዛቤ በማደጉ ራሱን ከበሽታው በመጠበቅ፣ ከአድሎና ከማግለል ድርጊቱ በመታቀብ ረገድ ጉልህ ለውጥ እያሳየ ይገኛል:: ሕሙማን በነዚህ ሁሉ በመበረታታት የመኖር ተስፋቸውን ማሳደግና ሠርተው በጉልበታቸው ፍሬ ለመኖር ጥረት ማድረግ ጀምረዋል::

(አዲስ ዘመን ግንቦት 7/95 ዓ.ም)

መልመጃ 6

ከላይ የቀረበውን መረጃ መሠረት በማድ ረግ የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ፡፡

1. በምንባቡ ውስጥ እንቅስቃሴ ሲያደርጉ የነበሩትን የሲቪክ ማሕበራት ስም ጥቀሱ፡፡ እያንዳንዳቸው ምን ምን አስተ ዋጽኦ አድርገዋል?
2. የሲቪክ ማሕበራት የሕብረተሰቡ አባላት ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ እንዲያደርጉ የሚ ያስችል ሁኔታ እደሚፈጥሩ የሚያሳይ ምሳሌ ከጽሑፉ አቅርቡ፡፡
3. በመረጃው ውስጥ ከተጠቀሱት የሲቪክ ማሕበራት መካከል እናንተስ በየትኛው መሳተፍ ትፍልጋላችሁ? ምን ዓይነት ተሳትፎስ ለማድረግ ትችላላችሁ?

የቡድን ሥራ፤

ቀጥሎ ስድስት ስድስት አባላት ያላቸውን ቡድኖች ተመሠርታላችሁ፡፡ በያንዳንዱ ቡድን ውስጥ ግማሹ በአንድ ወገን የቀረው ደግሞ በሌላ ወገን እየሆናችሁ ከታች ከቀረቡት አከራ ካሪ አርእስቶች መካከል አንዱን በመምረጥ እርስ በርስ ትከራከራላችሁ፡፡

ከክርክሩ በኋላም እያንዳንዱ ቡድን ከክርክሩ ያገ ኘውን ቁምነገር ለክፍሉ አባላት በአንድ ተወካይ አማካኝነት ያቀርባል፡፡ በክፍሉም ውይይት ተካሂዶ የክርክሩን ቁም ነገሮች በመለየት ክርክሩ ይቋ ጫል፡፡

የክርክር አርእስት፤

1. የሲቪክ ማሕበራት የሚጠቅሙት ሕብረተ ሰቡን ነው ወይንስ የራሳቸውን አባላት?
2. በሲቪክ ማሕበራት ውስጥ መሳተፍ ተገቢ ነው ወይስ አይደለም?

የሲቪክ ማሕበራት በአንድ ሕብረተሰብ ውስጥ ያሉ ሰዎች በገዛ ፈቃዳቸው በጋራ የሚመሠርቷ ቸው ድርጅቶች ናቸው፡፡ በሌላ አገላለፅ አባላቱ የገዛ ጉልበታቸውን ገንዘባቸውን እውቀታቸው ንና ጊዜያቸውን ሰውተው የሚያቋቁማቸው ማሕ በራት ናቸው፡፡ ከዚያ በኋላ ከሌላ አካል ድጋፍ ሊያገኙ ይችላሉ፡፡ ለህብረተሰቡ የሚሰጡትም አገልግሎት የአትራፊነት መርህ የማይከተል ሲሆን አገልግሎት ለማበርከት በተለያዩ ማህበ ራዊ ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ ጉዳዩች ይሠማ ራሉ፡፡

የሲቪክ ማህበራት ከማንኛውም ሃይማኖታዊ ፖለ ቲካዊና ወታደራዊ ተጽእኖ ነፃ መሆን አለባ ቸው፡፡ እነዚህ አካላት የሀገሪቱን ሕገ መንግ ሥትና አግባብ ያላቸውን ሌሎች ሕጎች አክብ ረው በሕግ መሠረትም ታውቀውና ተመዝግበው የሚሠሩ ነጻ ማህበራት ናቸው፡፡

የሲቪክ ማህበራት የሕዝቡን ንቁ ተሳትፎ በማ-ሳደግ በኩል ከፍ ያለ አስተዋጽኦ አላቸው፡፡ ጠንካራ የሲቪክ ማህበራት የሕብረተሰቡን ፍላ ጎት መሠረት አድረገው ስለ ሚንቀሳቀሱና ሕዝቡንም በእንቅስቃሴዎቻቸው ውስጥ በቀጥታ ስለሚያሳትፉ ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎን ያሳድጋሉ፡፡ ቀደም ሲል እንደተገለፀው የንቁ ሕዝባዊ ተሳ ትፎ መጎልበት ለዴሞክራሲያዊ ሥርዓት ግን ባታና ለመልካም አስተዳደር መስፈን ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋል፡፡

መልመጃ 7

የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ፡፡

1. የሲቪክ ማህበራት ከሚያገለግሉት ሕብ ረተሰብ ጋር ምን ዓይነት ግንኙነት ሲኖራ ቸው ይገባል?
2. የሲቪክ ማህበራት ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎን በመፍጠርና በማሳደግ ረገድ ያላቸው ሚና ምን ይመስላል?

የምዕራፉ ማጠቃለያ

ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ማለት በሕብረት ለአካባቢያዊና ለሀገራዊ ጥቅም ግለሰቦች በጋራ በፈቃደኝነትና በራስ ተነሳሽነት የተለያዩ አስተዋጽኦዎችን ለማድረግ የሚያካሂዱት እንቅስቃሴ ነው፡፡ እንቅስቃሴው ውጤታማ ይሆን ዘንድ በሕብረት መከናወኑ አስፈላጊ ነው፡፡ ለዚህም መደራጀት ያሻል፡፡

በግል ተነሳሽነት የሚቋቋምና ከፖለቲካ፣ ከሃይማኖትና ከወታደራዊ ተጽእኖ ነፃ የሆነ፣ ለትርፍ ሳይሆን ሕብረተሰቡን ለማገልገል የሚቋቋም ድርጅት የሲቪክ ማሕበር ይባላል፡፡ እነዚህ የሲቪክ ማሕበራት ሕዝቡን ለበጎ ተግባር በማስተባበር ለራሱ ማህበራዊ ጥቅሞች እዲንቀሳቀስ ያደርጋሉ፡፡ ፍላጎቱን ይዘው በውስጡ በመንቀሳቀስም ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ እንዲያደርግ ያነሳሱ፣ ያለማምዱሉም፡፡ በዚህ መልክ መልስው ለንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ መጎልበት አስተዋጽኦ ያደርጋሉ፡፡

የተጀመረው ዴሞክራሲያዊ ሥርዓት እንዲጠናከርና *ሀገራችን* ከምትገኝበት ከፍተኛ የድህነትና የኋላቀርነት ደረጃ በፈጣን እድገት እንድትወጣ የሕዝቡ ንቁ ተሳትፎ ወሳኝ ነው፡፡ በመሆኑም አንድ የሲቪክ ማሕበር በሚንቀሳቀስበት የልማት ተግባር ንቁ ተሳትፎ ብናደርግ ለአካባቢያችንና ለሕብረተሰባችን ጠቃሚ ነገር ልናበረክት እንችላለን፡፡ በዚህም በሕብረተሰባችን ዘንድ እየሰፋ ያለውን ዴሞክራሲን ማጎልበትና ለእ ድገትም አስተዋጽኦ ልናደርግ እንችላለን፡፡

© MoE, FDRE Ethiopia
Not to be republished

የምዕራፉ ቁልፍ ቃላት

የአካባቢ ልማት፣ የሰፈርን ወይም የቀበሌን ማሕበራዊና ኢኮኖሚያዊ ሁኔታ የሚያሻሽሉ እንቅስቃሴዎች ውጤት።

እቅድ፣ አንድን ተግባር በላቀ ውጤት ለማከናወን ሰዎች ያላቸውን የገንዘብ፣ የቁሳቁስ፣ የሰው ኃይል፣ የጊዜና የመረጃ ሀብት አቀናጅተው ወደተግባር የሚያስማሩበት ንድፍ።

ግምገማ፣ አንድ በእቅድ የተከናወነ ተግባር የታለመለትን ውጤት በሚፈለገው ደረጃ ማስገኘቱን የመመዘንና ለቀጣዩ እቅድም ካለፈው ተሞክሮ ትምህርት የሚቀሰምበት ሂደት።

© MoE, FDR Ethiopia Not to be republished

የምዕራፉ የክለሳ ጥያቄዎች

ቀጥሎ የቀረቡትን የክለሳ ጥያቄዎች በደብተራችሁ ላይ ገልብጣችሁ ሥሩ።

I. የሚከተሉት ዓረፍት ነገሮች ትክክል ከሆኑ «እውነት» ስህተት ከሆኑ «ሀሰት» በማለት መልሱ።

1. የአካባቢ ልማት ላቅ ያለ ማሕበራዊ ጠቀሜታ ያስገኝ ዘንድ በንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ሊደገፍ ይገባዋል።
2. በአንድ ሀገር በተለያዩ ደረጃዎች ለሚከናወኑ የአካባቢ የልማት ሥራዎች ብቸኛው ባለቤትና ተዋናይ ሕዝቡን የሚወክለው መንግሥት ነው።
3. በአካባቢ የልማት ተግባር ተሳታፊዎች በሚፈለጉበት ጊዜ ወቅቱን አክብረው የማይገኙ ከሆነ ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ይተጓጎላል።
4. የሲቪክ ማሕበራት ከመንግሥት ተጽእኖ ነፃ እንደመሆናቸው በማንኛውም መንግሥታዊ ተቋም መመዝገብና መታወቅ አያስፈልጋቸውም።
5. ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ለአካባቢ ልማት መጎልበት እንጂ ለዴሞክራሲያዊ ሥርዓት መጠናከር አስተ ዋጽኦ አይኖረውም።

II. በ "ለ" ሥር የተዘረዘሩትን በ "ሀ" ሥር ካሉት ሥር አዛምዱ።

ሀ	ለ
1. የንግድ ማሕበር፣	ሀ. ለተመሳሳይ ዓላማ በማሕበር መሰባሰብ።
2. የወጣቶች ማሕበር፣	ለ. በሰፈር የሚከናወን ማሕበራዊና ኢኮኖሚያዊ ተግባር።
3. መደራጀት፣	ሐ. የእውቀት አስተዋጽኦ።
4. የአካባቢ ልማት፣	መ. በአንድ ሙያ ዙሪያ የተሰባሰቡበት።
5. ከንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ መገለጫዎች አንዱ፣	ሠ. የሲቪክ ማሕበር ያልሆነ ድርጅት።
	ረ. የሲቢክ ማሕበር አንድ ምሳሌ።
	ሰ. ሰዎች ተሰብስበው በጋራ ውሳኔ የሚያከናውኑት ማንኛውም ነገር።

III. ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛ የሆነውን መልስ ምረጡ።

1. የሲቪክ ማሕበራት ከመንግሥት ተጽእኖ ነፃ በመሆናቸው፣
   - ሀ. ለሕገመንግሥቱ የመገዛት ግዴታ የለባቸውም፣
   - ለ. አግባብ ባለው ሕግ መሠረት መመዝገብና ፈቃድ ማግኘት ይኖርባቸዋል፣
   - ሐ. ከአካባቢ ልማት ጋር አዋህደው ፖለቲካዊ ወይም ሃይማኖታዊ ዓላማዎቻቸውን ማራመድ ይችላሉ፣
   - መ. መልሱ አልተሰጠም።

2. የአካባቢ ልማት ሥራ ሕብረተሰቡን አግልሎ ለመንግሥት ብቻ መተው የሌለበት ምክንያት፣
   - ሀ. ሕዝቡ በልማቱና በልማቱ ውጤት የባለቤትነት ስሜት እንዲኖረው ለማድረግ ሲባል ነው፣
   - ለ. በሕዝቡ ዘንድ የጥገኝነት ስሜት እዲያድግ ለማድረግ ነው፣
   - ሐ. የአካባቢ ልማት ዘላቂነት ወይም ቀጣይነት የሚረጋገጠው መንግሥት ብቻ ካከናወነው ነው፣
   - መ. ሁሉም ትክክል ናቸው።

3. በአንድ ሕብረተሰብ ውስጥ ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ካለ ከሚከተሉት በአንዱ ሊገለጽ ይችላል፤
   ሀ. በአካባቢ ልማት እንቅስቃሴ ወቅት በአካል በመገኘት፣
   ለ. በአካባቢ ልማት እንቅስቃሴ ወቅት የጉልበት አስተዋጽኦ በማድረግ፣
   ሐ. በአካባቢ ልማት እንቅስቃሴ ወቅት በሥፍራው ተገኝቶ በማበረታታት፣
   መ. ሁሉም ትክክል ናቸው::
4. በአንድ ማሕበራዊ የልማት እንቅስቃሴ ውስጥ የአባላቱ ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ መታየት ያለበት በየትኛው ደረጃ ነው?
   ሀ. በእቅድ አወጣጥ፣ ለ. በእቅዱ ትግበራ፣
   ሐ. በእቅድ አፈጻጸም ግምገማ፣ መ. ሁሉም ትክክል ናቸው::
5. በአንድ የአካባቢ የልማት እንቅስቃሴ ውስጥ ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ አለ ሊያሰኙ ከሚችሉት ነገሮች መካከል አንዱ ----------ነው፤
   ሀ. በተደራጀ መልክ ሳይሆን በተናጠል መከናወኑ፣
   ለ. በተሰማሩት ሰዎች ቁጥር መብዛት፣
   ሐ. ሥራው በመከናወኑ ብቻ ሳይሆን ውጤታማ በመሆኑ፣
   መ. ሁሉም ትክክል ናቸው::

IV. የሚከተሉትን ባዶ ቦታዎች በትክክለኛ ቃል ወይም ሀረግ ሙሉ::

1. በሕብረተሰቡ ውስጥ ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎን የሚያጎለብትና ከመንግሥት ተጽዕኖ ነጻ የሆነ ድርጅት __________ ተብሎ ይጠራል::
2. የአካባቢ ልማት ዘላቂነቱ ይረጋገጥ ዘንድ የሕብረተሰቡ ንቁ ተሳትፎ ሊኖርበት ስለሚገባ ሥራው ለ __________ ብቻ መተው የለበትም::

V . የሚከተሉትን ጥያቄዎች ባጭሩ መልሱ::

1. አንድን የአካባቢ የልማት እንቅስቃሴ በእርግጥም ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ታይቷል ለማለት የሚያስችሉ ሦስት ነገሮችን ጥቀሱ::
2. አንድ የሕብረተሰብ አባል በአካባቢው የልማት እንቅስቃሴ ውስጥ ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ማድረጉን ከሚያሳዩ ተግባራት አራቱን ጥቀሱ::

© MoE FDRE Ethiopia Not to be republished